

volna. Eredeti értelmében az alternatív mozgalmak a nyugati típusú modernizáció negatívumaival szemben léptek fel, a gazdasági növekedésnek környezetromboló, az életvilág intim szféráiba behatoló, a világ fennmaradását veszélyeztető következményeire hívták fel a figyelmet. Magyarországon a több mint 60 alternatív, illetve egycélú mozgalom között van hagyományos (környezetvédő és béke), ill. speciálisan a mi viszonyainkból kinőtt (erdélyi, a magyar kisebbséget védő, a politikai foglyok rehabilitációját segítő) mozgalom. Csak példaszerűen a legfontosabb típusok és képviselőik.

Környezetvédő mozgalmak, szervezetek:

Duna mozgalmak, Duna Kör, ill. Alapítvány,
ELTE Természetvédelmi Klub,
Nagymaros Bizottság,
"Negyedik Alapítvány" Kezdeményezés,
Öko-Ráció Társaság,
"Túlélés" Tájékoztató Hálózat,
Zsámbék Medence Tájvédelmi Klub,
TDDSZ, BZSBT Környezetvédő Csoportjai,
Magyar Környezetvédelmi Egyesület.

Békemozgalmak:

4-6-0 Békecsoport,
Magyar Béketársaság,
VE-GA Békeklub (Szentest),
Kelet-Nyugat Párbeszéd Hálózati Kör.

Emberi és nemzeti jogvédelmi bizottságok:

Független Jogvédő Szolgálat,
Emberi Jogok Magyar Ligája Budapesti Tagozat,
Emberi Jogok Nemzetközi Társaságainak Magyar Tagozata,
Halálbüntetést Ellenzők Ligája,
Magyar Helsinki Bizottság,
Magyarok Nemzetvédelmi Világszervezete,
Szövetség a Semleges Magyarorszáért.

Határainkon túli magyarok jogait védő mozgalmak:

Erdélyi Alapítvány,
Erdélyi Szövetség,
"Erdély Művészetéért" Alapítvány,
Menedék Bizottság,
Menekültek Országos Szövetsége,
Göncöl Utazótársaság,
Kárpátaljai Kör,
Kisebbségvédő Egyesület.

Volt politikai foglyok szervezetei:

Recski Szövetség,
Politikai Foglyok Szövetsége,
Történelmi Igazságtétel Bizottság,
Független Rehabilitációs Bizottság,
Nyugati László Társaság.

Volt hadifoglyok és munkaszolgálatosok szervezetei:

Volt Hadifoglyok Bajtársi Szövetsége,
Munkaszolgálatosok Országos Egyesülete.

Zsidószervezetek:

Magyar Zsidó Kulturális Egyesület,
Raoul Wallenberg Egyesület,
Theodor Herrl Kör.

Cigányszervezetek:

Magyarországi Cigányok Demokratikus Szövetsége,
Országos Cigánytanács,
Phralipe (Testvériség) Független Cigány Szervezet.

III. Érdekképviselések (korporációk)

Demokratikus társadalom működésének elengedhetetlen feltétele az, hogy a legfontosabb állampolitikai rendezőelvek egymástól elkülönülve, ugyanakkor egymást kiegyensúlyozva működjenek. A pártpolitikai pluralizmus mellett az érdekképviselési (korporatív) és közvetlen részvételi elvnek is meghatározó szerepe van a többpártrendszerű de-

moক্রáciákban. Az elmúlt két esztendő történései nemcsak a pártosodás és a mozgalmi szféra terrénján teremtettek soha nem látott színességet, hanem az érdekképviselések világában is megindult a pártállami struktúra köldökzsinórjáról való leválás. Az érdekképviselések legfontosabb sajátossága, hogy csoportok, rétegek, munkavállalók, szakmák partikuláris érdekeinek megjelenítésére és hatékony képviseletére szerveződnek. Funkcionálisan tagoltak, korlátozott számúak, és többnyire saját területükön képviseleti monopóliummal rendelkeznek. Egyik legfontosabb jellemzőjük, hogy az erős szakértői háttérrel történő érdekérvényesítés iránya nem a parlament, hanem annak kikerülésével közvetlenül történik a végrehajtó hatalom befolyásolása.

III/1. Szakmai érdekképviselések

Az ide tartozó szervezeteket célszerűnek látszik két csoportra osztani. Az elsőbe azok tartoznak, melyek komoly szakmai megalapozású politikai szerepet vállaltak a pártállami struktúra lebontásában:

- Független Jogász Fórum: pl. szakvélemények, az EKA megszervezése,
- Nyilvánosság Klub: fellépés a nyilvánosság csorbitása ellen,
- Fiatal Ügyvédek Klubja: tanácsadói szolgálat a parlament képviselőinek,
- "Fekete Doboz" Független Videofolyóirat: a rendszerváltás eseményeinek rögzítése,
- Inconnu Független Művészeti Csoport: a hivatalos életből kiszorult művészek segítése.

A másik csoport esetében az ilyen erőteljes politikai szerepvállalás nem figyelhető meg:

- Hajnal István Kör,
- Történelemtanárok Egylete,
- Prognózis Szakmai Kör.

III/2. Gazdasági érdekképviselések:

Vállalkozók Országos Szövetsége,
Ellenzéki Gazdasági Kamara,
Magyar Gazdaszövetség,
Magyar Parasztszövetség.

III/3. Független Szakszervezetek:

Tudományos Dolgozók Demokratikus Szakszervezete (TDDSZ),
Független Szakszervezetek Demokratikus Ligája (FSZDL),
Alapítvány a Szabad Szakszervezetekért.

III/4. Hátrányos helyzetűek és más rétegek érdekvédelmi szervezetei:

Szegényeket Támogató Alap (SZETA),
Szenvedélybetegeket Mentő Szamaritanus Egyesület,
Belvárosi Érdekképviselési Egyesület – nyugdíjasok, mozgássérültek,
"Hajléktalanokért" Társadalmi Bizottság,
Magzatvédők Társasága,
Nagycsaládosok Országos Egyesülete (NOE),
Gyermekek Magyarországi Fóruma,
"Otthonteremtők" Országos Egyesülete,
Lakosság Érdekvédelmi Tömörülése (LET),
Egyenlőség Társaság – nők érdekvédelmi egyesülete,
Elvált Apák Érdekvédelmi Egyesülete.

III/5. Regionális és lokális érdekképviselések:

Magyar Vidék Társaság,
Zuglói Közéleti Tömörülés,
Perem Alternatív Egyesület (Budapest),
Sárospataki Értelmiségi Kör.

IV. Ifjúsági szervezetek, mozgalmak és ezek integrációi

Vajon milyen mértékben érzékelhetők a társadalom generációs metszetében az eddig leírt folyamatok, követik vagy